اقتصاد ایران
گفت‌وگو با معاون وزیر نفت . . . ۱۲

اقتصاد ایران
تایلندی‌ها سر سفره نفت ایران . . . ۱۲

بازار
وام تعمیر مسکن به اعضای تعاونی‌ها ۱۳

بورس و بازار
افزایش قیمت طلا در بازارهای جهانی ۱۴

انتقاد حسن سبحانی از تعیین سود بانکی

بانک یا موسسه اعتباری؟

بهناز صادق‌پور

حسن سبحانی عضو کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات مجلس از اولین کسانی است که نسبت به تورم خزنده در اقتصاد هشدار می‌دهد. سبحانی به صراحت اعلام می‌کند که کاهش تورم عمدتاً مربوط به رکود اقتصادی سال گذشته بوده است. او در خصوص مسائل بانکی به‌ویژه تعیین سود بانکی نیز انتقاداتی دارد. سبحانی معتقد است در بانکداری بدون ربا سود باید متغیر باشد و تعیین دستوری آن درست نیست. سبحانی بانک‌های ایران را از جنبه سپرده گذاری موسسه اعتباری می‌داند و جایگاه بانک برای آنها قائل نیست. مصاحبه حسن سبحانی را با شرق بخوانید:

■ اگر اجازه بدهید از بحث بنزین شروع کنیم. آخرین تصمیمات در خصوص بنزین چه بوده است؟

بعد از تصویب بودجه سال ۸۵ نباید به طور رسمی و غیررسمی راجع به بنزین با مجلس صحبت شده باشد. استحضار دارید ۲/۵ میلیارد دلار برای واردات اختصاص داده شده بود. مصرف تولید داخلی، امکان سهمیه‌بندی و فروش به قیمت دوگانه هم پیش‌بینی شده است. اینها مجموعه اختیاراتی است که دولت از طرف مجلس دارد. دولت با توجه به این اختیارات و امکانات باید برنامه‌ای را برای ۱۲ ماه تدوین می‌کرد و بر اساس آن کار اجرایی را انجام می‌داد.

■ وزیر نفت اعلام کرده، برنامه‌ای برای بنزین تدوین شده که به زودی اعلام می‌شود. سهمیه‌ای معادل روزانه ۳ لیتر برای بخش خصوصی و ۳۰ لیتر برای خودروی عمومی اعلام شده است. آیا این مسئله به تایید مجلس نیاز دارد یا می‌توانند راساً تصمیم بگیرند؟

خیر، نیازی به تایید مجلس ندارد و می‌توانند جیره‌بندی را آغاز کنند.

■ آیا مجلس موافقت قاطع با شروع جیره‌بندی بنزین دارد؟

به هر حال اجازه جیره‌بندی داده شده و الان قانون است. مجلس هم باید حامی قانون باشد. اگر برخی از مجلسی‌ها احساس کنند باید اصلاحاتی صورت گیرد، باید ترتیبات قانونی را طی کنند.

■ چنین نظری وجود دارد یا برخی با جیره‌بندی موافق هستند؟

فکر می‌کنم موافقت باشد و بخشی در خصوص تغییر دادن قانون نشنیدم.

■ جیره‌بندی با افزایش قیمت و دونرخی شدن هم توام است؟

لزوماً همراهی دونرخی شدن با جیره‌بندی مد نظر نیست. اگر نیاز به جیره‌بندی شدن باشد – که ما آن را با در نظر گرفتن تمهیدات لازم توصیه می‌کنیم – ضرورتی ندارد بنزین را دونرخی بفروشند. اگر قرار باشد بنزین دونرخی فروخته شود، باید بنزین وارداتی داشته باشیم و آن را به قیمت بالاتر بفروشیم. در آن صورت بنزین داخلی به قیمت ۸۰ تومان عرضه می‌شود و مردم مازاد مورد نیاز را به قیمت آزاد تهیه می‌کنند. اما فکر می‌کنم نه به مصلحت اقتصاد کشور است و نه دولت به دونرخی کردن بنزین رغبت دارد.

■ تمهیداتی که فرمودید باید با جیره‌بندی توام شود، چه مواردی است؟

این تمهیدات در واقع قرار دادن سوخت بیشتر در اختیار خودروهایی است که کار حمل و نقل عمومی را انجام می‌دهند و سروسامان دادن خودروهایی که به صورت شخصی کار می‌کنند. برای برخی از مناسبت‌ها و ایام تعطیل باید سهمیه اضافی برای مردم در نظر بگیرند.

■ که امکان سفر برای مردم باشد؟

بله، تا حدودی. البته به اندازه سابق نمی‌تواند باشد. اگر مناسبتی پیش بیاید خوب است گشایش‌هایی وجود داشته باشد. خودروهای دولتی نباید سهمیه ویژه دریافت کنند. یعنی نباید طوری باشد که خودروی دولتی کمبود احساس نکند. در هر حال بین وضعیت آزاد کامل برای مصرف و جیره‌بندی باید حالت بینابین را در نظر گرفت که مضایق زیادی برای مردم ایجاد نشود. باید به تدریج مردم عادت کنند و حمل و نقل عمومی که از توصیه‌های تبصره ۱۳ است، راه‌اندازی شود. امیدوارم دوره انتقال کوتاه باشد و بتوانیم به سلامت از آن بگذریم.

■ بحث جایگزینی خودروهای فرسوده هم در بودجه دیده شده بود آیا دولت برای اجرای این امر حکم لازم را دارد؟

دولت برای اجرای آن تبصره حکم دارد اما ویژگی‌ای هست که کار را اندکی کند می‌کند. در ابتدا قرار بود از اعتبارات دولت برای این کار پول داده شود تا خودروهای فرسوده جمع‌آوری شوند. اما بعد این اعتبار به عهده تسهیلات بانکی افتاد. منابع موجود در نظام بانکی با توجه به بقیه احکامی که وجود دارد، باید تکافوی این نیاز را هم بکند. نمی‌دانم آمادگی نظام بانکی چقدر است. حداقل این است که نظام بانکی به سختی با این مسئله مواجه می‌شود. نگرانیم که از این حیث در اجرا، کندی به وجود بیاید.

■ اعتباری که اول مجلس در نظر گرفت چقدر بود؟

رقم آن دقیق در ذهنم نیست. اما قرار بود از محل افزایش بیمه شخص ثالث خودروهای فرسوده حدود ۱۱۰ میلیارد تومان اعتبار حاصل شود. در مجلس در جلسه علنی خود من پیشنهاد حذف آن را دادم. دلیل این بود که بیمه ربطی به این مسئله ندارد و اینکه اگر حق بیمه اضافه شود، بسیاری از خودروها برای بیمه شدن اقدام نمی‌کنند. در هر حال حکم وجود دارد و باید از منابع مطمئن هم برخوردار شود.

■ تسهیلات به چه شکلی داده می‌شود؟ دارندگان خودرو فرسوده شخصاً می‌توانند به بانک مراجعه کنند یا باید از طریق دیگری معرفی شوند؟

البته باید به آیین نامه اجرایی دولت مراجعه کرد. حکم قانونی است که صاحبان خودروهایی که سنوات مشخصی از عمر آنها گذشته طبق ترتیب معین شده توسط قانون، برای جایگزینی خودروی فرسوده اقدام کنند. برخی هم با مراجعه به تعمیرگاه می‌توانند دوگانه سوز شوند که برای هر خودرو دولت ۷۰۰هزار تومان در نظر گرفته است.

■ قبلاً از انجام یک کار پژوهشی در خصوص تعیین میزان مصرف بنزین خبر دادید. در هنگام طرح مباحث بودجه هم شما و دکتر توکلی به عدد اعلام شده برای مصرف بنزین معترض بودید. آیا پژوهش به سرانجام رسید و میزان مصرف معین شد؟

البته آن رقم مصرف که اعلام کردیم از نظر ما قطعی بود. بعداً وزارت نفت توجیهاتی را اعلام کرد که برای بعضی‌ها قانع‌کننده بود. توجیهات این بود که حجم موجودی بنزین که درون لوله‌ها وجود دارد در محاسبه ما وارد نشده است. یعنی گفتند اینکه شما گفتید رقم مصرف بنزین کمتر از میزان اعلام شده وزارت نفت است به دلیل نادیده گرفتن میزان بنزین درون لوله‌ها حاصل شده است. دیگر دنبال این قضیه گرفته نشد.

■ شما با این توجیه قانع شدید؟

خیر، من خیلی قانع نشدم.

■ چرا دیگر بحث را پی نگرفتید؟

همان‌طور که مستحضرید، وقتی بودجه در حال تصویب است این بحث‌ها مطرح می‌شود و وقتی بودجه تصویب شد، بحث‌ها فراموش می‌شود. من به یاد ندارم که دیگر دنبال شده باشد.

■ اگر موافقید بحث را به سمت تورم سوق بدهیم. اخیراً بانک مرکزی اعلام کرده در ۱۲ ماهه منتهی به اردیبهشت نرخ تورم به ۱۰/۵ درصد رسیده است. به نظر می‌رسد رشد تورم را خیلی سریع، پایین و پایین‌تر اعلام می‌کنند. شما به عنوان عضو کمیسیون بودجه و مدرس اقتصاد، این نرخ‌ها را برای تورم می‌پذیرید و کاهش سریع رشد آن برای شما توجیه دارد؟

من به آمارهایی که بانک مرکزی اعلام می‌کند، به‌عنوان مرجع رسمی شاخص قیمت مصرف‌کننده در جوامع شهری احترام می‌گذارم. آنها را قبول دارم از این حیث که عددسازی نمی‌کنند. همان مجموعه و همان شیوه‌هایی که نرخ‌های تورم را ۱۵ تا ۱۶ درصد اعلام می‌کرده، این بار نرخ ۱۰/۵ را اعلام کرده است. ۱۰ ماه از زمان مربوط به این نرخ در سال گذشته بود که انتخابات صورت گرفت. فضای سیاسی مربوط به انتخابات طوری است که به رکود در فعالیت‌های اقتصادی منجر می‌شود. مسائل هسته‌ای ایران فراز و فرود زیادی داشت که در سرمایه‌گذاری و تقاضای مردم موثر است. بنابراین آمار باید آمار درستی باشد. ممکن است کسانی به شیوه محاسبه ایراد بگیرند و یا به نوع کالاها یا اقلامی که درون سبد محاسبه قرار می‌گیرد. فکر می‌کنم شبهه‌ای که ایجاد شده برمی‌گردد به برخی افزایش‌ها در برخی کالاهای عمدتاً فلزی و عدم توجه افراد به اینکه ۱۰/۵ درصد مربوط به ۱۲ ماهی است که ۱۰ ماه آن فعالیت اقتصادی در رکود بوده است.

■ در همین مدت رشد نقدینگی خیلی زیاد بود، طوری که رشد نقدینگی را بالای ۳۰ درصد پیش‌بینی کردند. این رشد نقدینگی را چه‌طور می‌شود با رشد تورم جمع کرد؟

این سئوال تاریخی است. تا سال ۱۳۷۵ در ایران نرخ تورم ۹/۰ درصد نرخ رشد نقدینگی بود. از سال ۷۶ به بعد آمارها این نسبت را نشان نمی‌داد. عمدتاً نرخ تورم ۵۰ درصد نرخ رشد نقدینگی است. تحلیل اینکه چرا این اتفاق افتاده هم نیاز به بررسی دارد. پس نرخ بالای نقدینگی در ۱۰ سال گذشته حدود ۵۰ درصد در رشد تورم اثرگذار شده است. در سال گذشته این نسبت اندکی هم پایین‌تر آمد. باید بررسی کرد چه عواملی باعث شد نقدینگی داشته باشیم اما تورم جلوه نکند. اصطلاحاً تورم خفته‌ای وجود دارد. در ۱۰ سال گذشته همواره در ادبیات اقتصادی بوده که تورم خزنده‌ای اقتصاد را تهدید می‌کند.

■ پس معتقدیم هر سال گسست رابطه تورم و نقدینگی بیشتر می‌شود؟

آمارهای ۱۰ سال اخیر چنین پیامی می‌دهد. علت‌یابی و چرایی آن نیاز به کار کارشناسی دارد. اتفاقی که برای سال ۸۴ افتاد منحصر به فرد نبوده است. در گذشته وجود داشته و تنها شدت آن بیشتر شده است.

■ در کالاهای مصرفی- غیر از کالاهای تثبیت شده- عملاً مردم رشد قیمت و تورم را می‌بینند. واقعیت بیرونی را نمی‌شود با این ارقام تطبیق داد. به نظر می‌رسد تبیین ۵۰ درصدی تورم و نقدینگی باید وجود داشته باشد.

این بحث واقعاً علت و معلولی است. هنوز دلیل علمی نداریم که برای تغییر دولت نهادی که تقریباً مستقل عمل می‌کند، ارقام را جابه‌جا کند. من به نظام بانکی ایران انتقادات زیادی داشتم اما اعتماد خود را نسبت به روشی که داشتم از دست نمی‌دهم. فکر نمی‌کنم به خاطر حمایت از دولت ارقام کم‌نمایی شود. مضافاً اینکه اگر خیلی جاها تغییر گسترده در نیروهای صورت گرفت، بانک مرکزی از مسئولان ثابتی برخوردار بوده و انگیزه‌ای ندارند که روش‌های علمی را فدای مصالح سیاسی کنند.

■ ممکن است ضرایب گروه‌های کالایی در سبد مورد محاسبه تغییر کرده باشد؟

من اطلاعی ندارم.

ادامه در صفحه ۱۴

سبحانی در حال صحبت با توکلی در مجلس

تفسیر اقتصادی

اقتصاد فوتبال

پویان مشایخ آهنگرانی

بعد از بازگشت تیم ملی ایران از جام‌جهانی، تحلیل‌های مختلفی برای عدم موفقیت مورد انتظار از سوی رسانه‌ها ارائه شده است و بی‌شک اکثر صاحب‌نظران بر بالا رفتن کیفیت باشگاه‌های فوتبال به عنوان پیش‌شرط موفقیت‌های آتی فوتبال کشورمان متفق‌القول بوده‌اند. ولی سئوال اصلی این است که چرا باشگاه‌های فوتبال در ایران دارای ثبات نیستند؟ دو تیم پرطرفدار پایتخت همواره در تنش‌های مالی هستند و همانند دیگر تیم‌ها چشم به کمک‌های دولتی دارند و اندک تیم‌های با پشتوانه بخش خصوصی نیز به سختی از پس هزینه‌ها برمی‌آیند. این در حالی است که باشگاه‌های فوتبال در دنیا از زمره بنگاه‌های سودده هستند. باشگاه منچستریونایتد در سال گذشته میلادی نزدیک سیصد میلیون دلار درآمد خالص داشته و مجموع درآمد بیست باشگاه اول اروپا در سال گذشته میلادی بالغ بر سه میلیارد دلار بوده است. اگر نگاهی به درآمد این باشگاه‌ها بیندازید متوجه خواهید شد که منبع اصلی درآمد این باشگاه‌ها بر دریافت حق پخش تلویزیونی و فروش اجناس با آرم باشگاه بوده است. متاسفانه به دلیل عدم رعایت حق بازرگانی نام باشگاه‌ها در ایران امکان کسب درآمد از این راه وجود ندارد. باشگاه‌های فوتبال با پشتوانه طرفداران بی‌شمار خود می‌توانند منبع خوبی برای کسب درآمد تبلیغاتی باشند. شبکه‌های تلویزیونی با توجه به حضور بینندگان پرشمار بازی‌های باشگاه‌ها می‌توانند از فروش تبلیغات قبل و بعد از بازی درآمد زیادی کسب کنند. دادن حق قانونی به باشگاه‌ها برای داشتن اعطای مجوز پخش تلویزیونی بازی‌های آنها باعث شده است که از شبکه‌های تلویزیونی بابت پخش بازی‌هایشان پول هنگفتی طلب کنند که سهم عمده درآمدهای آنها را تشکیل می‌دهد. وجود کانال‌های تلویزیونی متعدد باعث رقابت بین آنها برای به دست آوردن حق پخش بازی‌ها می‌شود. مسلماً تیم‌های پرطرفدار از حق پخش بالاتری نیز برخوردار می‌شوند چراکه می‌توانند بینندگان بیشتری را پای تلویزیون بکشانند که باعث بالارفتن قیمت درخواستی شبکه‌های تلویزیونی از شرکت‌های تجاری برای پخش آگهی‌های آنها می‌شود.

ادامه در صفحه ۱۲

VIERA

تجربه‌ای نو از واقعیت
۶۵ اینچ پلاسما

TH-65PV500
- پلاسمای HD نسل هشتم با XGA Resolution
- سیستم هماهنگی رنگ VIERA
- ضبط و پخش ویدئو نی MPEG4 بر روی کارت SD
- ورودی HDMI و ورودی کامپیوتر
- قابلیت پخش چند تصویر

پلاسمای ۶۵ اینچ Viera پاناسونیک نشانگر اوج تکامل تلویزیون می باشد.
سیستم Quick Motion Picture Response بهترین تصویر را برای صحنه های پرسرعت مثل مسابقات ورزشی و فیلمهای سینمائی به نمایش می گذارد. عظمت مسابقات فوتبال را با پاناسونیک تجربه کنید.

پاناسونیک
بازرگانی بانیان الکترونیک

www.panasonic.ae
Panasonic ideas for life

مراکز فروش تهران و شهرستانها:
بلوریان - ۶۶۷۳۴۷۴۷ بهار ۷۲-۶۶۷۲۱۳۱۴ بهترین های دنیا - ۶۶۷۰۸۲۵۷ پایتخت - ۸۸۷۸۵۶۹۲ پارس کالا - ۶۶۷۰۳۱۶۶ پاناسونیک - ۸۸۳۰۷۶۸۵ پرشیان - ۳۳۵۰۲۰۳۰ پیوند - ۸۸۳۱۶۲۵۷ تیراژه - ۴۴۴۹۱۸۰۴ تکنیک - ۶۶۴۰۸۰۱۹ حافظ - ۷۷۵۴۸۸۳۷ دیپلمات - ۶۶۷۰۳۴۳۰ روزنه - ۶۶۷۰۳۳۷۰ سادات - ۳۳۵۰۳۶۲۱ شماره یک - ۲۲۸۵۰۰۷۷ طریقی - ۶۶۴۶۹۷۹۱ قدس - ۳۳۱۲۵۷۸۲ کامران - ۶۶۷۱۹۹۱۱ کمالی - ۶۶۴۰۱۷۷۹ کهفرد - ۷۷۵۰۶۴۷۲ گالری محبی ۶۶۷۲۱۵۹۱ مهدی ۶۶۷۱۴۷۱۳ ونوس ۶۶۷۰۹۸۰۲ اصفهان ارکیده - ۲۲۲۲۴۵۷ چلگردی - ۲۳۳۰۱۶۸ دیدار - ۶۲۶۸۴۸۴ شهرام - ۲۲۰۵۵۳۲ مرکزی - ۲۳۶۶۲۶۹ اهواز نیری - ۲۲۱۵۶۶۵ نیک نفس - ۲۲۲۵۰۶۴ هدیه - ۲۲۲۶۰۸۶ اراک رنجبران - ۲۲۲۸۸۷۵ نگار فیلم ۳۲۵۷۸۱۵ آبادان کاظمی - ۴۴۲۸۴۲۰ آمل مهرگان - ۲۲۵۴۵۴۷ بناب بابایی - ۷۲۲۲۴۹۲ بوشهر ستاره - ۲۵۲۶۸۹۳ بندر عباس مرکزی پاناسونیک - ۲۲۲۱۶۶۰ تبریز افشین ۱-۳۳۱۶۷۶۲ افشین ۲-۵۵۴۱۷۷۷ مقامی - ۵۵۱۳۷۷۳ رشت آذرکالا - ۳۲۲۸۳۹۱ ساری پیام صوت - ۲۲۲۹۳۷۲ شیراز جعفری - ۲۲۲۷۵۹۱ مویدی - ۲۲۴۷۸۶۰ نازک - ۲۲۲۲۷۲۱ قم صالحی - ۶۶۱۴۹۷۶ قزوین ایران تصویر - ۲۲۲۸۳۰۰ کرج توانایی - ۲۲۲۴۳۳۱ رضا - ۲۲۲۸۶۲۷ سروش - ۲۲۲۲۸۵۶ کرمان لوازم خانگی ۸۰۲-۲۲۲۳۶۹۹ مهر - ۲۲۳۱۸۴۲ گناوه مقیقت - ۳۲۲۳۱۵۸ مشهد البرز - ۸۴۵۸۶۰۰ خانه پاناسونیک - ۷۱۱۳۵۵۳ دستمالچیان - ۲۲۵۵۹۷۱ تور نمونه - ۶۶۶۶۹۳۹ یزد یکتا - ۶۶۶۱۵۷۰